

Kommissionens översynsrapport samt en konsekvensstudie av ett turkiskt EU-medlemskap.

Utrikesdepartementet

2004-11-02

Dokumentbeteckning

COM (2004) 656

Recommendation of the European Commission on Turkey's progress towards accession.

SEC (2004) 1201

2004 Regular Report on Turkey's progress towards accession.

SEC (2004) 1202

Issues arising from Turkey's membership perspective.

Sammanfattning

Kommissionens översynsrapport för Turkiet samt en konsekvensstudie av ett turkiskt EU-medlemskap presenterades den 6 oktober.

Kommissionen rekommenderar att förhandlingar inleds. Villkoret är antagande och ikraftträdande av ett begränsat antal identifierade lagar med inriktning på respekten för mänskliga rättigheter. Följande föreslås:

1. förstärkt förmedlemskapsstöd i den fortsatta reformprocessen;
2. förhandlingar under intensifierad övervakning, med möjlighet till suspendering (främst vid allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och demokratiprinciperna);
3. en utökad politisk och kulturell dialog i avsikt att föra EU:s och Turkiets befolkningar närmare varandra. Det civila samhället bör här spela en viktig roll.

En grundläggande tanke är att framsteg i reformprocessen skall följas av framsteg i förhandlingarna. Förhandlingarna genomförs i en regeringskonferens mellan Turkiet och EU 25. Alla kapitel bör hållas öppna tills Turkiet levererat på ett antal i förväg identifierade benchmarks. Övergångsregler kan bli aktuella. Permanent begränsning av arbetskraftens fria rörlighet nämns som en möjlighet.

1.1 Innehåll

I översynsrapporten framkommer att Turkiet gjort betydande framsteg vad avser de flesta områden sedan förra årets rapport. Dock krävs fortsatta ansträngningar på många områden.

Rapporten har en positiv grundton och betydande framsteg understryks, inte minst vad gäller kvinnors rättigheter. Den nya strafflagen stärker sanktionerna mot brott mot mänskliga rättigheter och anpassar lagstiftningen till internationell rätt. Vidare har dödsstraffet avskaffats, nolltolerans mot tortyr deklarerats, militärens roll i det civila livet minskat och yttrandefriheten stärkts. Samtidigt framkommer det i rapporten att mycket arbete återstår vad gäller genomförandet av reformer i rättsväsendet. Våld mot kvinnor förblir ett allvarligt problem. Trots nya lagar och förordningar rapporteras tortyrfall och illabehandling av polis. Den påstådda förekomsten av "systematisk tortyr" har undersökts och kommissionen bedömer att sådan inte förekommer. Turkiet har fortfarande reservationer mot konventionerna om mänskliga rättigheter. Militären fortsätter att påverka genom informella kanaler. Religionsfriheten fortsätter vara begränsad.

Respekten för kurdernas rättigheter har ökat. Genom TV/radiosändningar på kurdiska och andra minoritetsspråk och genom att undervisning i kurdiska nu ges har minoritetsrättigheterna stärkts. Det är alltså sammanfattningsvis en blandad signal som sänds, där behovet av praktisk tillämpning betonas.

Kommissionen föreslår en villkorad förhandlingsstart. Ett antal namngivna lagar, främst beträffande rättsskipning men även om religionsfrihet, måste vara i kraft innan förhandlingar inleds.

Kommissionen föreslår

1. förstärkt förmedlemskapsstöd i den fortsatta reformprocessen;
2. förhandlingar under intensifierad övervakning med möjlighet till suspendering (främst vid allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och demokratiprinciperna);
3. en utökad politisk och kulturell dialog i avsikt att föra EU:s och Turkiets befolkningar närmare varandra. Det civila samhället bör här spela en viktig roll.

Utöver rapporten 2004 har kommissionen gjort en studie av konsekvenserna för EU av ett turkiskt medlemskap.

Kommissionens konsekvensstudie lyfter särskilt fram:

- Turkiet är olik tidigare kandidatländer vad gäller storlek, befolkning, placering samt ekonomiska och militära förutsättningar. Medlemskap ökar förväntningarna på starkare EU-engagemang i närområdet.
- Turkiet blir viktigt modelland där övervägande muslimsk befolkning ansluter sig till grundläggande principer (mänskliga rättigheter, demokrati mm).

- Ekonomiska effekter är positiva men små. Den turkiska ekonomin är liten och graden av ekonomisk integration redan relativt hög.
- Turkiet anslutning förstärker de regionala obalanserna i EU:s ekonomi (liksom den senaste utvidgningen). Turkiet skulle under lång tid kvalificera sig för betydande bidrag från EU:s strukturfonder.
- Turkiets inträde i den inre marknaden ses som en tillgång. Ytterligare turkiska reformer, stärkt lagstiftning och en effektiv kamp mot korruption krävs.
- Effekterna på migration är osäkra. Övergångsregler kan övervägas. Ung befolkning är en tillgång givet demografisk utveckling i övriga Europa.
- Jordbruket kräver särskild uppmärksamhet och skulle bli föremål för betydande stöd. Stora ansträngningar krävs för ökad konkurrenskraft.
- Turkiet medlemskap skulle ge EU säkrare tillförselvägar för energi.
- Övervakning av nya yttre gränser blir en särskild utmaning som också kräver stora investeringar. Hantering av migration, asylsökande samt kampen mot organiserad brottslighet, terrorism, människohandel m.m. förväntas dock underlättas.
- Budgeteffekterna för EU kan uppskattas först när parametrarna för finansiella perspektivet bortom 2014, och vilka villkor som skall gälla för Turkiet klarnat. Bidragen skulle påverkas av föränderliga faktorer som t ex EU:s regional- och jordbrukspolitik, särskilda överenskommelser med Turkiet i förhandlingarna, samt budgetförutsättningarna efter 2014, inte minst det övergripande taket. Kommissionen räknar i runda tal med 16 - 28 mdr euro / år.

1.2 Budgetära konsekvenser

Sveriges andel av utgiftsökningen till följd av utvidgningen av EU till Turkiet beräknas att komma att uppgå till 4-7 miljarder kronor per år.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens positiva rekommendation om förhandlingsstart med Turkiet och skulle välkomna ett positivt beslut i Europeiska rådet i december om öppnande av förhandlingar. Sverige framhåller att förhandlingarna bör starta så snart som möjligt under 2005 samt att slutmålet för processen är fullt medlemskap. Ifråga om reformprocessen har Sverige också kraftigt understrukit att ny lagstiftning måste genomföras och tillämpas ute i hela samhället. Respekten för mänskliga rättigheter måste förbättras, inte minst för kvinnor och den kurdiska minoriteten. Tortyr måste avskaffas. Bedömningen av Turkiet måste förbli objektiv och icke-diskriminerande. Eftersom dessa förhandlingar inte inletts måste beräkningarna ses som en grov uppskattning.

2.2 Institutionernas ståndpunkter

2004/05:FPM22

Översynsrapporten presenterades för Europaparlamentet den 6 oktober och presenteras för Europeiska rådet den 5 november.

2.3 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte gått på remiss.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Översynsrapporten och konsekvensstudien presenterades av kommissionen i Europaparlamentet den 6 oktober. Vid Europeiska rådets möte den 5 november skall dessa presenteras av kommissionen och avses behandlas av stats- och regeringschefer i Europeiska rådet den 17 december.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 49 i EU-fördraget.